

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

Кафедра туризму

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни «Сільський та екологічний туризм»**

спеціальність 242 «Туризм»

рівень вищої освіти «бакалавр»

3 курс факультет туризму

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри туризму

_____ 2018 р. протокол № _

Зав. каф _____ Волошин І.М.

Семінарське заняття № 1

Тема: Основні поняття та історичні аспекти розвитку екотуризму.

Мета: Виявити знання студентів про основні поняття та функції туризму, історичні аспекти розвитку екотуризму, а також з'ясувати обізнаність студентів про вимоги до екотуризму та типи екологічних турів.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Основні поняття та функції екотуризму.
2. Вимоги до екотуризму та типи екологічних турів.
3. Історичні аспекти розвитку екотуризму.

Рекомендована література:

Основна:

- Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: В-во Київського університету, 2001.-395с.
- Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 192 с.
- Любіцева О.О., Сташук К. Розвиток екологічного туризму в Україні // Економічна та соціальна географія: Наук. зб. / Ред. кол.: С.І. Іщук (відп. ред.) та ін. – К., 2002. – Вип. 53. – с.189-196. Т. 17.

Допоміжна:

- Зінько Ю.В., Гетьман В.І. Розвиток туризму в національних парках Українських Карпат // "Гори і люди" (у контексті сталого розвитку). Міжнародна конференція. – 14-18.10.2002 р. м. Рахів. – с.353-363. Т. 1, 18.

Семінарське заняття № 2

Тема: Загальна характеристика природно-заповідного фонду України.

Мета: Перевірити знання студентів про природу, як середовище екологічного туризму, міжнародний досвід розвитку екологічного туризму. Поглибити знання про природно-заповідний фонд України.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Природа як середовище екотуризму.
2. Природно-заповідного фонду України.
3. Загальна характеристика природно-заповідного фонду України.
 - 3.1. Біосферні заповідники.
 - 3.2. Природні заповідники.
 - 3.3. Національні природні парки.
 - 3.4. Регіональні ландшафтні парки.
 - 3.5. Заказники.
 - 3.6. Ботанічні сади та дендрологічні парки.
4. Міжнародний досвід розвитку екологічного туризму.

Рекомендована література:

Основна:

- Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 192 с.
- Зінько Ю.В., Гетьман В.І. Розвиток туризму в національних парках Українських Карпат // "Гори і люди" (у контексті сталого розвитку). Міжнародна конференція. – 14-18.10.2002 р. м. Рахів. – с.353-363. Т. 1, 18.
- Любіцева О.О., Сташук К. Розвиток екологічного туризму в Україні // Економічна та соціальна географія: Наук. зб. / Ред. кол.: С.І. Іщук (відп. ред.) та ін. – К., 2002. – Вип. 53. – с.189-196. Т. 17.

Допоміжна:

- Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки. Затверджена Законом України від 21.09.2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. - №43. Т. 1, 3, 4, 17, 18.

Семінарське заняття № 3

Тема: Проектування екотуру

Мета: Поглиблення знань студентів про особливості формування екотуру, розміщення, харчування та безпека туристів під час екотуру. Перевірити знання студентів з розробки екологічного туру.

План

Впродовж першої та другої годин обговорюються наступні питання:

1. Формування екотуру.
2. Проведення екотуру.
3. Розміщення і харчування туристів.
4. Безпека під час здійснення екотуру.

Впродовж наступних двох годин захист екотурів розроблених студентами.

При розробці та захисті екотуру, студентам слід дотримуватись рекомендацій щодо створення та захисту екологічного туру.

Рекомендована література:

Основна:

- Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 192 с.
- Зінько Ю.В., Гетьман В.І. Розвиток туризму в національних парках Українських Карпат // "Гори і люди" (у контексті сталого розвитку). Міжнародна конференція. – 14-18.10.2002 р. м. Рахів. – с.353-363. Т. 1, 18.
- Любіцева О.О., Сташук К. Розвиток екологічного туризму в Україні // Економічна та соціальна географія: Наук. зб. / Ред. кол.: С.І. Іщук (відп. ред.) та ін. – К., 2002. – Вип. 53. – с.189-196. Т. 17.

Допоміжна:

- Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – К.: Альтерпрес, 2002.-436 с.
- Послуги в Україні. Туризм. Готелі. Харчування (Законодавство, стандартизація, класифікація, сертифікація). Нормативні документи. – Л., 1999.

Практична робота «Розробка екотуру»

Вимоги до написання практичної роботи

Тематика туру повинна відповідати вимогам, які висуваються до турів з екотуризму і включати більшою мірою екотуристичні атракції.

Практична робота виконується на одному боці аркуша білого паперу формату А-4. Ліве поле – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Шрифт Times New Roman 14, інтервал - 1.5. Практична повинна мати титульний лист, зміст, основну частину, висновки, список використаної літератури, додатки.

Загальний обсяг практичної – 15-20 сторінок.

Схеми, рекламні матеріали, копії документів, фотографії подаються у додатках. Текст повинен бути стислим, лаконічним. Інформацію слід викладати стисло, логічно й аргументовано, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології, не допускати орфографічних та стилістичних помилок.

Нумерацію сторінок, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул і т.п. подають арабськими цифрами без знаку №. Нумерація сторінок проставляється у верхньому правому куті. Титульний аркуш входить до загальної нумерації і вважається першою сторінкою, але номер сторінки на ньому не ставиться. Нумерації підлягають не лише сторінки основного тексту, але й списку літератури.

Таблиці та ілюстративний матеріал, які розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше. Ілюстрації (графіки, діаграми тощо) позначають словом Рисунок (курсивом з великої літери) і нумерують послідовно у межах розділу. Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, Рис. 2.1.

Таблиці, розміщені в тексті роботи, нумеруються арабськими цифрами в межах розділу і обов'язково мають назву, яка повинна бути короткою, точною і виділена жирним шрифтом, наприклад, «Етап розробки маршруту».

Над правим верхнім кутом таблиці перед заголовком розміщують курсивом з великої літери надпис «Таблиця 2.3» і вказують номер, що складається з номеру розділу та порядкового номеру таблиці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад, табл. 2.3.

Структура практичної роботи:

Вступ. Мета та основні завдання практичної роботи.

1. Загальна інформація про екотур (Технологічна картка туру).
2. Вибір пунктів маршруту та опис атракцій цих об'єктів (фото об'єктів), які зустрічаються на маршруті.
3. Розробка схеми маршруту (Картосхема маршруту із позначеними усіма пунктами, розрахунок відстаней)
4. Програмне забезпечення туру (розписати по днях та по годинах).

5. Екскурсійні матеріали (інформація яку повинен розказувати екскурсовод або гід під час екотуру).
6. Розрахунок вартості туру.
7. Документальне оформлення туру.

Висновки

Список літератури

При виконанні практичної роботи потрібно враховувати такі етапи: вибір пунктів маршруту, ієрархізація цих пунктів, вибір пунктів початку та закінчення маршруту, після чого провадиться розробка схеми маршруту та його оптимізація. Розробка схеми маршруту та його програмне забезпечення є нерозривно пов'язаними паралельними процесами. Розрахунок вартості туру ґрунтується на проведених організаційно-технічних заходах з пошуку партнерів та укладених з ними угод.

Етапи I. Вибір пунктів маршруту. Критерієм відбору є атрактивність об'єктів показу для задоволення мети подорожі, можливість забезпечити різноманітність програми перебування в даному населеному пункті, його транспортна доступність та забезпеченість послугами гостинності.

Етап II. Ієрархізація пунктів маршруту провадиться за вказаними вище критеріями, при цьому основна увага повинна бути звернута на клас гостинності та транспортну доступність обраних пунктів маршруту. Метою даного етапу є виділення диференціація пунктів маршруту відповідно до мети подорожі з виділенням пунктів дислокації з тривалим програмним забезпеченням та екскурсійних пунктів.

Етапи III. Вибір початкового та кінцевого пунктів маршруту здійснюється за показником транспортної доступності, тобто зв'язності з місцем постійного проживання потенційних туристів (зоною дії туроператора), взаємозамінності видів транспорту, типу транспортних засобів.

Етап IV. РОЗРОБКА СХЕМИ МАРШРУТУ. Схема маршруту залежить від обраної форми. Маршрут - це напрямок переміщення туриста. За схемою маршрути можуть бути лінійні, кільцеві, радіальні та комбіновані. Вибір пунктів по маршруту узгоджується з програмою відповідно до виду туризму, терміну та класу обслуговування.

Етап V. ОПТИМІЗАЦІЯ МАРШРУТУ полягає у встановленні ряду об'єктивних та суб'єктивних обмежень. Об'єктивні обмеження виходять з умов сегментації ринку, а суб'єктивні визначаються можливостями туроператора. Обмеження визначаються перш за все цільовим споживчим сегментом (вік, життєвий цикл сім'ї, стиль та рівень життя тощо). Часові обмеження стосуються сезонності та терміну подорожі. Економічні обмеження виходять з умов функціонування ринку (кон'юнктура ринку, стан конкурентного середовища, цінова політика тощо).

Етап VII ПРОГРАМНЕ. ЗАБЕЗПЕЧЕНИМ ТУРУ є його якісною ознакою. Програма є щоденним розпорядком, призначеним для реалізації мети подорожі. Відповідно до мети програми поділяються за тематикою на програми, що забезпечують відпочинок, лікування, ознайомлення з історією, культурою, природою краю, задоволення професійно чи конфесійно орієнтованих інтересів тощо.

Етап VIII. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ З ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРУ є наступним етапом в розробці туру після визначення схеми маршруту та програми перебування. Організаційно-технічні міроприємства є етапом визначення класу обслуговування. Вони включають добір засобів розміщення, умов екскурсійного обслуговування та організації дозвілля. Цей етап найбільш варіативний саме за класом обслуговування. Клас обслуговування визначається рівнем послуг, що надаються системою гостинності (послуги розміщення, харчування та додаткові послуги готелів в залежності від їх класу).

Етап IX. РОЗРАХУНОК СОБІВАРТОСТІ ТУРУ

- Проживання;
- Трансфер;
- Харчування;
- Екскурсійне обслуговування;
- Інші витрати.

Етап X. ДОКУМЕНТАЦІЯ.

- технологічна картка (картку туристичного маршруту), що містить необхідні для роботи відомості з даної подорожі;
- картосхема маршруту, його опис та графік руху;
- маршрутний лист.

Практична робота захищається на семінарському занятті у формі мультимедійного представлення екотуру (Тривалість доповіді до 15 хв.).

Примітка

При описі екотуристичних об'єктів потрібно звернути особливу увагу геолого-геоморфологічним даним по цьому об'єкту (походження, вік, породи, опис процесів які спонукали утворенні саме таких об'єктів і т.п.).

**Тури які не відповідатимуть вказаним вимогам і тематиці
зараховуватись не будуть!!!**

Тема: Особливості розвитку екологічного туризму в Україні та Львівській області

Мета: Перевірити знання студентів про особливості розвитку екологічного туризму на Львівщині, туристичний потенціал України для потреб екологічного туризму та географію об'єктів екологічного туризму в Україні.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Туристичний потенціал України для потреб екотуризму.
2. Географія об'єктів екологічного туризму в Україні.
3. Особливості розвитку екологічного туризму на Львівщині.

Рекомендована література:

Основна:

- Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: В-во Київського університету, 2001.-395с.
- Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 192 с.
- Зінько Ю.В., Гетьман В.І. Розвиток туризму в національних парках Українських Карпат // "Гори і люди" (у контексті сталого розвитку). Міжнародна конференція. – 14-18.10.2002 р. м. Рахів. – с.353-363. Т. 1, 18.

Допоміжна:

- Любіцева О.О., Сташук К. Розвиток екологічного туризму в Україні // Економічна та соціальна географія: Наук. зб. / Ред. кол.: С.І. Ішук (відп. ред.) та ін. – К., 2002. – Вип. 53. – с.189-196. Т. 17.

Семінарське заняття № 5

Тема: Форми організації відпочинку в селі

Мета: Оцінка знань студентів про поняття та концепції сільського екологічного туризму, європейський досвід організації сільського зеленого туризму. Обговорити форми організації відпочинку в селі.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Основні поняття та концепції сільського екологічного туризму.
2. Форми організації відпочинку в селі.
3. Європейський досвід організації сільського зеленого туризму.

Рекомендована література:

Основна:

- Андреева Н. Сучасна організація аграрного туризму в Україні як перспективний напрямок розвитку сільських територій / Н. Андреева, С. Нездоймінов, І. Дишловий // Економіст. – 2011. – № 7. – С. 25-28.
- Горішевський П., Васильєв Ю., Зінько Ю. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. – ІваноФранківськ: Місто НВ, 2003. Т. 1-4, 9-13.
- Маєвський Я. Агротуризм : poradnik для сільського господаря / Я. Маєвський. – Львів, 2005. – 80 с.
- Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм: Навчальний посібник. - К.: Знання, 2008. - 271 с.

Допоміжна:

- Закон України «Про особисте селянське господарство». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/742-15>.
- Закон України про сільський зелений туризм (проект) // Новини туризму. – 2006. – № 19. – С. 17–22..

Тема: Організація та планування сільського зеленого туризму

Мета: Оцінка знань студентів про організацію сільського зеленого туризму, особливості менеджменту та маркетингу в даному виді туризму та основні вимоги щодо облаштування агрооселі.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Організація сільського зеленого туризму.
2. Основні вимоги щодо облаштування агрооселі для прийому туристів.
3. Особливості менеджменту та маркетингу сільського зеленого туризму.

Рекомендована література:

Основна:

- Відпочинок на селі : poradnik organizatoru wypoczynku ta власнику садиби - К. : Б. в., 1999. - 28 стр. 10.Гетьман В. Основні завдання і проблеми розвитку екотуризму в національних природних парках і біосферних заповідниках України // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2002. - №35 (280). – с.4-8. Т. 18.
- Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 192 с. Горішевський П., Васильєв Ю., Зінько Ю. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. – ІваноФранківськ: Місто НВ, 2003. Т. 1-4, 9-13.
- Маєвський Я. Агротуризм : poradnik для сільського господаря / Я. Маєвський. – Львів, 2005. – 80 с.
- Горішевський П., Васильєв Ю., Зінько Ю. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. – ІваноФранківськ: Місто НВ, 2003. Т. 1-4, 9-13.

Допоміжна:

- Андреева Н. Сучасна організація аграрного туризму в Україні як перспективний напрямок розвитку сільських територій / Н. Андреева, С. Нездоймінов, І. Дишловий // Економіст. – 2011. – № 7. – С. 25-28.

Тема: Європейський досвід організації сільського зеленого туризму

Мета: Оцінка знань студентів про досвід організації сільського зеленого туризму в різних країнах Європи. А також про технології просування та збуту європейського агорекреаційного продукту

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Міжнародна категоризація агорекреаційного сервісу згідно з концепцією "Bed & Breakfast".
2. Підходи до організації сільського зеленого туризму у Великобританії та в скандинавських країнах.
3. Французький досвід організації рекреаційного сервісу в сільській місцевості.
4. Особливості організації агорекреаційного сервісу в Іспанії та Італії.
5. Австрійські, угорські, румунські та польські «урок» для України
6. Інформаційні технології просування та збуту європейського агорекреаційного продукту в умовах глобалізації туристичного ринку

Рекомендована література:

Основна:

- Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки. Затверджена Законом України від 21.09.2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. - №43. Т. 1, 3, 4, 17, 18.
- Закон України «Про особисте селянське господарство». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/742-15>.
- Зінько Ю.В., Гетьман В.І. Розвиток туризму в національних парках Українських Карпат // "Гори і люди" (у контексті сталого розвитку). Міжнародна конференція. – 14-18.10.2002 р. м. Рахів. – с.353-363. Т. 1, 18.

Допоміжна:

- Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: В-во Київського університету, 2001.-395с.
- Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – К.: Альтерпрес, 2002.-436 с.